

Asia: VN/7747/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi yleistukilain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Yleistukilaki

Yleinen näkemyksenne työskentely- ja asumisaikavaatimuksen asettamisesta tavanomainen yleistuen saamisen edellytykseksi

-
- **Tavanomaisen yleistuen saamisen edellytykseksi asetettaisiin vaatimus työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon täyttämisestä. Näkemyksenne työskentelyvaatimuksesta**
-
- **Vaihtoehtoisesti tavanomaisen yleistuen edellytykset voisi täyttää kolmen vuoden asumisella Suomessa. Näkemyksenne asumisaikavaatimuksesta**
-

Yleinen näkemyksenne kielitaitoa koskevista poikkeuksista työskentely- ja asumisaikavaatimuksen soveltamiseen

-
- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, jonka äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**
-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka on osoittanut riittävän suomen tai ruotsin taidon (Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen B1.1 taso) kielen kahdella osa-alueella. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Esityksessä on arvioitu, että suurin osa osoittaisi kielitaitonsa kotoutumiskoulutuksesta saatavalla todistuksella. Lisäksi mahdollistettaisiin maksuton keskitason YKI-tutkinnon suorittaminen. Näkemyksenne kielitaidon osoittamisen tavoista

-

- Kielitaidon osoittamisen tavat määritettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Näkemyksenne tätä koskevan asetuksenantovaltuuden antamisesta

-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka vamman tai muun vastaavan syyn takia voi osoittaa kielitaitoaan. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Esityksen toimeenpanoon liittyy sekä Kelan että työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Näkemyksenne toimeenpanoprosessin toimivuudesta

-

Näkemyksenne yleistukilain 8 §:n mukaisen ulkomaalaista koskevan rajoituksen muuttamisesta tilapäisen suojelun oleskelulualla maassa olevien osalta

-

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

Näkemyksenne palveluun pääsemisen takuuajasta

-

Näkemyksenne takuuajan kuluessa tarjottavista palveluista

-

Näkemyksenne takuuajan toteutumisen valvonnasta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta julkisten työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien osalta sekä KEHA-keskusta, kun se hoitaa työttömyysturvalain mukaisia tehtäviä. Lausunto annetaan työvoimapalvelujen valvonnan näkökulmasta:

Lupa- ja valvontavirasto esittää täsmennystä kaavaillun lain kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 32 b §:n 1 momenttiin, jossa säädettäisiin sekä kuuden kuukauden takuuajasta että kohtuullisesta ajasta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että jossain määrin jää epäselväksi se, onko tarkoitus, että jossain tapauksessa kotoutuja-asiakkaan pitäisi päästä nopeamminkin kuin kuuden kuukauden ajassa palveluun, ja miten tätä esimerkiksi kantelua tutkiessa tulisi tulkita. Lupa- ja valvontavirasto pyytää tähän tarkennusta vähintäänkin säännöskohtaisiin perusteluihin.

Lupa- ja valvontavirasto toivoo täydennyksiä myös em. kaavaillun lain 32 b §:n 2 momenttia koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin (s. 66–68). Esitysluonnoksen 32 b §:n 2 momentissa säädettäisiin: ”Takuuaikaa ei kuitenkaan sovelleta sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla, joille palvelun tarjoaminen ei asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja valmiuksien vuoksi ole tarkoituksenmukaista.” Tässä mainittuja yksilöllisiä tarpeita ja valmiuksia ei ole säännöskohtaisissa perusteluissa avattu riittävästi, joten siihen toivotaan tarkennusta, mitä nuo yksilölliset tarpeet ja valmiudet voisivat esimerkiksi olla. Poikkeussäätely voi Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan muutoin jäädä valvonnan osalta tarpeettoman tulkinnanvaraiseksi.

Laki yleisistä kielitutkinnoista

Näkemyksenne maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta

-

Esityksen vaikutukset ja perustelut

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista kotoutumisen kannusteisiin

-

Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista

-

Näkemyksenne esityksen muista vaikutuksista

Lupa- ja valvontavirasto valvoo työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta julkisten työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien osalta sekä KEHA-keskusta, kun se hoitaa työttömyysturvalain mukaisia tehtäviä. Lausunto annetaan työvoimapalvelujen valvonnan näkökulmasta:

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että Lupa- ja valvontaviraston tehtäviä koskevaan kotoutumislain 57 §:ään lisättäisiin viittaus työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ään. Esitysluonnoksen vaikutusarvioinnin (s. 52–53) mukaan ehdotetulla lisäyksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Lupa- ja valvontaviraston toimintaan, sillä Lupa- ja valvontavirasto vastaa jo nykyisin työvoimapalveluiden sekä kotoutumista edistävien palveluiden valvonnasta. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa kuitenkin, että kaavailtu lisäys laajentaa viraston valvontaroolia. Työvoimapalvelujen valvontatoiminto on aloittanut 1.1.2025. Esimerkiksi takuuajasta säätämällä voidaan arvioida olevan kanteluasioita lisäävä vaikutus, koska takuuajan ylittyminen on selvästi havaittavissa oleva laiminlyönti. Tältä osin Lupa- ja valvontavirasto esittää tarkennusta vaikutusarviointiin, ja työvoimapalveluiden valvontaan lisääntyvästä työmäärästä. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että perusedellytyksenä valvonnan tehokkaalle suorittamiselle on siihen erikseen räätälöidyn digitaalisen seuranta- ja raportointityökalun käyttöön saaminen.

Näkemyksenne esityksen suhteesta perustuslakiin sekä EU-lainsäädännön ja muiden kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksiin

-

Voimaantulo

Näkemyksenne esityksen voimaantulosta

-

Kotoutumistuki ja palveluun pääsemisen takuu aika koskisivat tilanteita, joissa henkilö muuttaa Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Näkemyksenne tästä siirtymäsäännöksestä

-

Muuta lausuttavaa esityksestä

Muuta lausuttavaa esityksestä.

Lausunto on hyväksytty Lupa- ja valvontaviraston asianhallintajärjestelmässä 16.2.2026 dnro LVV-U/20211/2026.

Sormunen Ari
Lupa- ja valvontavirasto